

OKTATÓI PÁLYAFUTÁS: A NŐI OKTATÓK ÖNÉRTÉKELÉSE ÉS ÖNÉRTÉLMELZÉSE A DEBRECENI EGYETEMEN – EGY EMPIRIKUS KUTATÁS TAPASZTALATAI ALAPJÁN

Tornyai Zsuzsa Zsófia
DE Gyermeknevelési és Felnőttképzési Kar

Kulcsszavak: felsőoktatás; társadalmi nemek; oktatói pálya

A felsőoktatás mint kutatási téma régóta élvezi a tudományos elemzések kiemelt figyelmét, s a felsőoktatás minden résztvevője megjelent a vizsgálatokban: többek között az intézmény mint szervezet, a finanszírozás, valamint a hallgatók és az oktatók. Ezen logika mentén értelmezhető, amikor a felsőoktatás egy speciális csoportját, az oktatói kar női tagjait vizsgáljuk.

Vizsgálatunkban a Debreceni Egyetem női oktatóit vizsgáltuk (CHERD-H, Oktatói *Gender*, 2009) kvalitatív (N=30) és kvantitatív (N=134) módszerrel. A kutatási téma három részterületét vizsgáltuk részletesebben kvalitatív módszerrel: a doktori képzésben tanulók két speciális csoportját – a bölcsész és a határon túli női doktoranduszokat –, valamint Debrecen felsőoktatási intézményeinek vallásos női oktatóit kerestük meg, s készítettünk velük életút-interjút. Kvantitatív vizsgálatunkban a Debreceni Egyetemen (15 kar) dolgozó 479 oktatónő körében teljes kérdőíves lekérdésezést folytattunk 2009 februárja és júniusa között. Az oktatók közül 134-en töltötték ki a kérdőívet (szűk 30%-os visszaküldési arány).

Oktatói pályájuk speciális életpálya-modellhez köthető: a felsőoktatási, egyetemi ranglétrán való továbblépés fokozathoz, címhez köthető, tehát részben kívülről szabályozott és meghatározott. Emellett tudományterületi, életkori, életciklus és a ranglétrán elfoglalt státusz alapján is különbségeket mutat. A magyarországi elvárás- és lehetőségrendszerben a felsőoktatásban dolgozó nők speciális helyzetben vannak. Helyzetükkel foglalkozni kiemelt jelentőségű, hiszen a szakmájukkal elégedett, kiegyensúlyozott, családot szolgáló diplomás nők a jövő alakulásának fontos szereplői. A nők felsőoktatásban és tudományban való megjelenése és jelenléte társadalmi, munkaerő-piaci és nemi szerepekkel kapcsolatos változásokat is eredményezett és további változásokat eredményez.